

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
Nyílt tér: soronkint 20 fill.
Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Tisztviselők, polgártársak!

A hangzatos megszólításból bizonyára azt gondolják, hogy isten tudja miféle fenomenális eszmék, tervek lesznek bombasztokban, szóvirágokban előadva e rovat hasábjain; pedig hát nagyon eszmelnek, mert ez alkalommal nagyon is reális eszmét, illetve terv keresztül vitelét óhajtjuk megpendíteni e sorokban, amely téma általános érdekű lévén, bizonyára érdekelni fogja Fogaras város (?) minden rendű és rangu polgárát. A tél lassan-lassan közeledik, már is kezdi olykor-olykor csikorgatni a fogait s addig-addig hizelkedik, kerülget — mint a macska a forró kását — míg ünnepiesen megjelen s el foglalja rideg trónusát.

Az bizonyos, hogy a tél itt lesz, de az is bizonyos, befejezett tény ám, hogy a tisztviselők az államtól kedvezményes fát nem kapnak! Tehát itt nincs más ekszpediens, mint segíts magadon közönség, tisztviselő s az Isten is megsegít!

De mielőtt a részletekbe bocsát-

koznánk, csak azt a szerény kérdést kockáztatjuk meg, hogy vajjon tényleg a miniszteriumon fordult-e az meg, vagy helyesebben mondva: a miniszter mondta-e ki az ultimátumot?

Akárhogy van is a dolog, ezen van hivatva segíteni ez a cikk, helyesebben a lap, hogy a tisztviselők, polgárok érdekeit, sorsát, helyzetét a szíven hordozza, föl fedje a bajt s keressen radikális kurát annak a gyógyítására.

Azért tehát ha a polgárságnak valami baja van forduljon e laphoz s ezuton keressen magának orvoslást, vagy szatiszfakciót ügyes-bajos dolgaiban.

Évek óta azért panaszkodunk, hogy itt a rengeteg erdők, havasok aljában f a m i z e r i á k b a n szenved Fogaras.

Itt, ahol annyi, meg annyi fa van, a polgárság ki van szolgáltatva a fauzsorának, úgy hogy ezt az uzorát, licitálást, szaladgálást, kapkodást egy szekér fa után legjobban hetipiacok alkalmával észlelheti és tapasztalhatja legjobban a szegény nép, amikor is egy forint (2 korona) értékű fát kénytelen megvenni 3—4 forintért, ha azt

akarja, hogy az isten hidege meg ne vegye a családját.

Egy nyomorult öl fa a piacon 14—16 forint.

Ha szállítatja az ember: 11—12 forint! No ez mind horribilis ár, hiszen az alföldön távol az erdőktől is kaphat az ember egy öl fát 14—16 forintért, no már most itt hegyek által koszoruzva nagyon is jól meg van fizetve egy öl fa 7—8 forinttal s hogy ezt az árt elérhessük, kénytelenek vagyunk ez ügyben a földmivelésügyi miniszterhez folyamodni, amely folyamodásban föl fedjük nyíltan és határozottan a jelen állapotokat, hogy tudni illik itt a tisztviselők a kincstár részéről ezután kedvezményes tűzifában nem részesülnek és az állami rengetegeket tövében, a közönség fainsegének megszüntetésére azt határozottan elvonják.

Kérjük tehát most mi magunk a földmivelésügyi m. kir. minisztert, hogy ezek a mizerábilis állapotok megszűnjenek, állíttasson fel egy t ű z i f a r a k t á r t Fogarason!

Mert hát most már, hogy a hus-

T Á R C A.

A gyilkos levél.

Franciából fordította: Vértesy Sándor.

Pár napra Párisba való visszatérésem után Servat Félix arra kért, hogy legközelebbi szabad estémet nála töltssem el. Azt írta, hogy gyengélkedik, s hogy társaságom kellemes szórakozás lesz számára.

Néhány hete halt meg az édes anyja s levélkójából kicsendült a bánat, mely a vesztesség folytán érte. Éreztem, hogy sokkal jobban le van sujtva, mint ezt elárulta. Rendkívül ideges s végtelen érzelmes embernek ismertem. Másrésztől bizalmasan minden további felvilágosítás nélkül azt is közölte velem, hogy súlyos gondok nehezdednek lelkére. Azt gondoltam, anyagi támogatásomra szorul és siettem, hogy felkeressem.

A szobában, hol fogadott, csaknem teljes sötétség uralkodott, csak egy kis lámpa hintett halvány világosságot az íróasztalra, amely előtt ült. Fénye rávetődött egy csak nemrég keretbe került fényképre. Pillanat felvétel volt, valami elmosódottság, befejezetlenség volt rajta; azt a benyomást keltette, mintha nem is élőlénynek, hanem valami fantomnak arcamása volna, amely

röpke pillanatra látható alakban állt a fényképező gép lencséje elé.

Servat Félix felém nyújtá láztüzes kezét:

— Köszönöm, hogy eljöttél, — szolt s észrevéve, hogy tekintetem a fényképre van irányozva — anyám! — folytatá. — A kép a megszólalásig hü.

Hangja könnyedén vibrált. Csak most vettem észre, hogy az arekép sajátzerű hatását egyrészt a ruha különleges szabása s a haj szokatlan elrendezése, másrészt a lámpa rezgő fényjátéka okozza, elmosva körvonalait az arcnak, melynek egyes-egyedül a mélységes, lélektani szemek adtak életet. Az idősebb hölgy ablakkönyöklőhöz támaszkodva állott, kezét összekulcsolta, szomorú mosollyal, mintha inkább csak a maga belső világába lenne elmélyedve, mint a külső események változatos színjátékát nézné.

— Ugyebár, — szolt Servat, mintha csak követte volna gondolataim láncolatát, — a halál e vonásokra már rányomta bélyegét? És mégis, mikor lefényképezette magát anyám, még nem panaszkodott, hogy beteg. Valóban azt kell hinnie az embernek, hogy sokszor valami titkos, rejtélyes hatalom környezetünk előkészítésére jövendők álarcát ölti magára s jelen arckifejezésünkre rányomja a jövőjét.

Mikor tagadóan intettem, halkan folytatá:

— Képzeldés, kétségkívül, ezt a képet fantáziám tükrében nézem, vagy te valószínűleg mit sem veszel rajta észre abból, amit én látni vélek. Normális körülmények közt drága anyámnak még sokáig kellett volna élnie. És mindazonáltal épp az ellenkezőről szeretnék megbizonyosodni s ez az, amit elmélyedve a kép vonásaiban fürkészik. Különböztetted meg, hogy azért kíváncsítottam utánad, mert szükségét éreztem annak, hogy megkönnyítsem szívemet. Anélkül, hogy a legtávolabbról is sejtend, te vagy oka, — óh, mindenképen nagyon is akaratlanul, — annak a szerencsétlenségnek, amely rám szakadt, annak a lelki mardosásnak, mely kintpadra feszít. Ül le s engedd megszakitás nélkül elbeszélmem.

— Bármily jó barátok is vagyunk, mégis visszatartott bizonyos szégyenérzet, hogy életemnek néhány epizódját előtted feltárjam. Te annak csak a felszínét ismered, mert legbensőbb bizalmasságomnak miszteriumát féltékeny gonddal zártam magamba. Életem berendezkedéséből azt sejtetted, hogy tekintélyes vagyon felett rendelkezem. De őszintén szólva, semmim sincs. — Mert ami csekély vagyonom volt, arra fordítottam, hogy izlésemnek megfelelő kerettel vegyem körül magamat. — Tulkiadásaimat kétségbeesztő segédeszközökkel fedeztem. Évek során át ép anyai elővigyázattal, mint sze-

drágulás európai kérdés lett? hát miúdenből még a tűzifa eladásából is európai kérdést akarnak kovácsolni egyesek!

Többször fölhoztuk már példának: Miskolc városát, ahol a város végén a kincstárnak nagy tűzifa raktára van s onnan 7—8 forintért lehet kapni fát. A fák ára a fa minőségétől és fajtától függ, hogy t. i.: bükkfát, tölgyfát stb. vesz-e az illető.

Az államnak itt nagy birtoka van, mi volna tehát a földmivelésügyi miniszteriumnak egy helyet átadni a faraktár részére és Sebesről, vagy ahonnan szállítja a kincstár a fát, ellátja a faraktárt bőven fával Fogarason is.

Hiszen mi azt nagyon jól tudjuk, hogy a fűrészgérek miatt a fuvarozás, faszállítás tetemesen megrágult, de ha az akarat, kitartás meg van, az sok mindent legyőz. Legyünk élelmesek!

Tehát mi a „Fogaras és Vidéke“ szerkesztősége egy folyamodást írunk ez ügyben a földmivelésügyi m. kir. miniszterhez, hogy az anomálián segíteni sziveskedjék egy tűzifaraktár felállításával Fogarason, kérvén a minisztert, hogy a tisztviselők, szegény iparosok s az összes polgárok érdekét, sorsát hordja a szívére és segítsen ezáltal a szármalmas helyzetben. A folyamodás ki lesz téve e célra még e hét folyamán Thierfeld Dávid könyvkereskedésében s ezután kérjük az igen tisztelt tisztviselőket és polgárokat, hogy a z i v e t — saját jól felfogott érdekükben — aláírni sziveskedjenek minél előbb, hogy a szabályosan fölszerelt folyamo-

dást idejében följuttathassuk a földmivelésügyi m. kir. miniszteriumba.

Reméljük, hogy a miniszter az általános panaszt és kérelmet meghallgatja és sürgősen segíteni fog a famizérián, amit tőle ezután is kérünk.

Halmy Gyula.

Válasz*)

a „Panasz“ című cikkre.

A „Fogaras és Vidéke“ legutóbbi számában egy itteni postástól megjelent „panasz“-ban előljárást azzal vádoltatott, hogy a hivatalos családtagjainak megadóztatásánál törvénytelenül jár el.

Miután előljárást azzal vádoltatott, hogy a hivatalos családtagjainak megadóztatásánál törvénytelenül jár el. Miután előljárást azzal vádoltatott, hogy a hivatalos családtagjainak megadóztatásánál törvénytelenül jár el. Miután előljárást azzal vádoltatott, hogy a hivatalos családtagjainak megadóztatásánál törvénytelenül jár el.

Előljárást azzal vádoltatott, hogy a hivatalos családtagjainak megadóztatásánál törvénytelenül jár el. Miután előljárást azzal vádoltatott, hogy a hivatalos családtagjainak megadóztatásánál törvénytelenül jár el. Miután előljárást azzal vádoltatott, hogy a hivatalos családtagjainak megadóztatásánál törvénytelenül jár el.

Különbben a hivatalos családtagjainak megadóztatásánál törvénytelenül jár el. Miután előljárást azzal vádoltatott, hogy a hivatalos családtagjainak megadóztatásánál törvénytelenül jár el. Miután előljárást azzal vádoltatott, hogy a hivatalos családtagjainak megadóztatásánál törvénytelenül jár el.

*) Bármikor készséggel helyet adunk az efajta cikkeknek már az: „audiatur et altera pars“ elvénél fogva is. Köszönjük, üdvözlöt. Szerk.

A dolgok ily állásánál tehát előljárást azzal vádoltatott, hogy a hivatalos családtagjainak megadóztatásánál törvénytelenül jár el. Miután előljárást azzal vádoltatott, hogy a hivatalos családtagjainak megadóztatásánál törvénytelenül jár el. Miután előljárást azzal vádoltatott, hogy a hivatalos családtagjainak megadóztatásánál törvénytelenül jár el.

A panaszban felhozott és az alaptalan vád folyamánát képező egyéb kifakadásokra pedig reflektálni előljárást azzal vádoltatott, hogy a hivatalos családtagjainak megadóztatásánál törvénytelenül jár el. Miután előljárást azzal vádoltatott, hogy a hivatalos családtagjainak megadóztatásánál törvénytelenül jár el.

Fogaras nagyközség előljárást azzal vádoltatott, hogy a hivatalos családtagjainak megadóztatásánál törvénytelenül jár el. Miután előljárást azzal vádoltatott, hogy a hivatalos családtagjainak megadóztatásánál törvénytelenül jár el.

Kiváló tisztelettel:

Szentpáli Gyula,
főjegyző.

Rauch István,
főbíró.

Az aradi golgothán.

Tegnap mult ötvenhét éve, október hatodikán, hogy az aradi tizenhárom vértanu szíve megszűnt dobogni.

Ritkán szoktunk ilyen hazafias ünnepek alkalmából szövétneket gyujtani az emlékezetnek lapunk hasábjain, mert tudjuk azt, hogy ezt a szent kegyeletet jobban elvégzik a nagyobb organumok s így nem akarunk folyton ismétlésekbe esni, esetleg lopva csinált szent érzelmeket profanizálni e lap hasábjain.

De most mégis meggyujtjuk e cikkben a szövétneket s lerójjuk a kegyeletnek az adóját, mint egy tanubizonyosságát akarván ezzel adni lelkünknek, szívének, hogy nem csak a reális, materiális dolgok lelkesítenek bennünket csupán, hanem a haza szent oltárán lobogó vesztatűz is, melyeknek fényénél jól esik visszaemlékeznünk azokra, akik csak voltak s ma már testileg letűntek az élet

rencsével kártyáztam. Hazug a régi közmondás: „Szerencse a játékban, balszerencse a szerelemben.“ Szerelem és szerencse egyformán felém nyújtják karjaikat, hogy kegyencsként kitüntessenek. A véletlennek kellett szolgálatomba szegődnie, hogy a szerelem örömeit megszerezhessem. — A nyert pénz nemcsak azért volt előttem kedves, mert önző, pazar vágyaimat kielégíthettem vele, de főleg, mert nélküle kiütközött volna vagyontalanságom, nimbusom csorbát szenvedett volna s gondtalan existenciához szokott kedvesem alig érte volna fel ésszel, bajosan egyezett volna bele, hogy szerelmese vonakodik a költségektől, miket ő természetesenek talált. A nevét persze elhallgatom: a legkisebb célzást sem fogom tenni, melyből kitalálhatnád. Oly ügyesen tettük meg az óvintézkedéseket, hogy a világ leggonoszabb pletykásai sem leltek alkalmat, hogy őt kikezdjék. Érted be azzal, hogy szerettem őt; szerettem elvakultan, örültem, annyira, hogy szinte magam előtt váltam volna neveltségessé, ha el nem feledtem volna ennek fogalmát! . . . De fordult szerencsém kockája. Kezdetben észre sem vettem, oly lassan, oly habozva, de aztán egyre feltűnőbben, gyorsabban, miközben eddigi szokásos elővigyázatomat is elvesztettem. Hogy megcsapant bevételeimet pótoljam, adósságba vettem magamat. — A balszerencse makacsul

üldözött. Alaposan eladósodva, nagy összegeket vesztettem becsületemre. A kért haladékat vérgigéző nagylelkűséggel adták meg. Miért is kértem? Magam sem tudom. Jól láttam, hogy úgy sem leszek képes fizetni. S mégis megmagyarázhatatlan remény pislogott a szívémben. Mindenek előtt csak időt akartam nyerni s mielőtt eltűntem volna, a boldogságot fenéig óhajtottam kiüríteni. Azt hiszem, leolvastad akkor arcomról a halálfélelmet s bevallottam előtted elfogultságomat. Nos, éppen mikor a fordulópont pillanata elérkezett, kaptam kézhez a sürgőnyt, mely anyám halálos ágyához szólított.

Mióta szülővárosomból elkerültem, csak nagy ritkán engedték meg körülményeim, hogy anyámat meglátogassam. De oltárt emeltem számára szívémben, tiszteltem, imádtam s élénk levelezésünk tanubizonyossága volt kölcsönös gyengéd érzelmeinknek. Sohasem ötlött eddig még eszembe, hogy a természet örök törvényei szerint megelőz a halálban. De ha a sürgöny vételénél pillanatra összeroppantam is, csakhamar — szegyenlem bevallani — más remény lopódzott a szívémben! . . . Anyám szerényen élt özvegyi nyugdíjából s csekély évi záradékából. Ha meghalt, a járadék tőkéjének, körülbelül 40 ezer frank, örököse én vagyok. Negyven ezer frank! Éppen akkora összeg, mire szükségem volt, mely megmenthetett . . .

Magam előtt is titkolni próbáltam, hogy kétségbeesés helyett szinte örvendek és minél jobban küzdöttem, annál hevesebb erővel vettem rajtam a démoni érzelmek.

A vasut reggel szülővárosomba röpitett. Álmatlan éjszaka után reszketve siettem a néptelen utcákon keresztül s átléptem anyám házának küszöbét. A szolgáló várt rám.

— Nos? — kérdeztem sóhajtván s a bálósza felé siettem.

Visszatartott. Még jókor érkeztem, de minden izgalom végzetlen lehetne a nagyságos asszonyra, — mondá — lassan kell őt megérkezésemre előkészíteni. Különbben nála időzik az orvos, ki mindenről fel fog világosítani.

Pár percig türelmesen várahoztam; a derék nő közben elbeszélte a betegség összes fázisait. Aztán kijött az orvos.

— Nincs minden remény veszve! — szól megelégedett arccal, amint megpillantott. Göröcsösen szorongattam a kezét.

— Ah, annál jobb, annál jobb! — hebegtem — de másképp gondoltam, mint mondottam. Ellentétes érzelmek rabja voltam.

S mégis teljesen nyugodt lehettem volna. A nagybeteg tényleg visszanyerte erőit s néhány nap múlva az orvos teljes felgyógyulását ígérte. De ő nem mert benne hinni s minthogy nagyon vallásos volt, tö-

szinpadáról azért — hogy örökkön örökké éljenek sziveinkben s lelkünkben egyaránt.

* * *

Boldog az a nemzet, a melynek ilyen vértanúi vannak, mint az aradi tizenhárom.

Ez a tizenhárom tündöklő csillag nem az éj, hanem a szívek sötétségébe árasztja fényét, ragyogását, hogy megtanítson úgy élni, amint ők meghaltak a hazáért.

Ötvenhét év mult el azóta s az a tizenhárom csillag folyton nagyobb és tündöklőbb s bár kezdetben az égi fény sötétségébe halt, a tizenhárom vértanu alakja mégis fényt fog hinteni a késő századokra.

Akkor köny sem csordulhatott a szeméből, annyira meg volt dermedve minden érzés, minden élő szívből, a nemzet [lesujtva, kővé meredten tekintett a bitókra, csak az ádáz kétségbeesés üvöltött végig a rengeteg pusztaságon. „S a bősíkoltás, mely keblünkben tört ki, ajkunkra fagyva, nem tudott, nem bírt kitörni!“

Ezek azok az idők, amik reá következtek, valóságos gyötrelmek voltak. Éjjelnappal üldözötve a tizenhárom csillag földi halálának gondolatától, mindig és mindenütt csak őket látta a nemzet. Békóba verték és nem is vette észre; kifosztották mindenétől, anélkül, hogy törődött volna vele: szeme, szíve, lelke erre az egy napra volt szögezve: o k t ó b e r h a t o d i k á r a !

Mikor Budapesten Batthyányi Lajost, a magyar lovagiasság és becsületesség mintaképét félig halva kihurcolták börtönéből s az Újépület mögötti fatéren az öldöklő puszkák elé állították, az egész nemzet ott állott a vesztőhelyen. Az egész nemzet szeme látta, amint az első magyar miniszterelnök a halállal szemben félistenként egyenesedett föl, amint a hazaszeretet dicsőség koszorúvá fejlődött homloka körül s szívére tette kezét és ihlet lélekkel kiáltá: „ide löjjetek vadászok!“ És mikor eldördültek a gyilkos fegyverek és a hazaszeretet szent áldozata a földre roskadt, a nemzet szívéit is átjárták

a golyók és a vértanúval együtt ez is a földre roskadt.

A nemzet ott volt Aradon is a tizenhárom tábornokban, akik oly magasra emelték a magyar vitézség és dicsőség zászlóját, hogy az egész világ látta és bámulta. A halált velük együtt szenvedte a nemzet, ott feküdt kiterítve, élettelenül, némán és a vértiss hókérok undok lábaikkal tapostak rajta. Rabló módon osztozkodtak kincsein s egyetlen egy ujj sem emelkedett föl ellenük.

S a sötét éj sok éven át tartott. Mikor aztán a gondviselés ujja megérinté a dermedt testet, a nemzet szemei megnyitak s tekintete az égre esett, a haza csillagai fényesebbek, számosabbak lettek, a legyilkolt hazafiak és vértanu tábornokok mind onnan felülről mosolyogtak le reá.

Nem halottak ők!

Hogyan is halhatnának meg azok, akik a hazának élnek. Csak megdicsőültek, hogy örök dicsőséget szerezzenek nemzetünknek. Az eszme pedig még ma is él, amelyért ők éltek, és élüket is feláldozták.

Aki a csillagokat vizsgálja, az nem fog félni, he összeapódnak a felhők. A csillagok még fényesebben fognak ragyogni, ha az ég teljesen és egészen kiderül!

S akik azt hitték, hogy ez a kegyetlen tördöfés a nemzet halálát idézi elő, azok csak most látják be, hogy ama szomorú esemény adott erőt a nemzetnek az élethez s a további küzdelemhez. Hiszen október hatodikának szent napja biztat, hogy minden halálból van feltámadás és hogy nem veszhet el az a nemzet, amelynek ilyen fiai vannak.

Minél tovább megyünk a térben és időben ez a csillag, a kegyelet, a hála szöveteke évről-évre jobban halványodik, úgy hogy lassan-lassan a jövő generáció előtt terra incognita lesz o k t ó b e r h a t o d i k a s m á r c i u s 15-ike!

Azért jó tehát olykor-olykor az emlékezésnek is vesztatüzet gyújtani, hogy annak hevénel

melegedjék fel a jövő generáció s tanuljon lelkesedni.

De nem csak egy golgothánk van nekünk az aradi, ott van a segesvári s a mi temetőnkben a fogarasi sírkertben is nyugosznak neves és névtelen hősök, akik részben a harcban, részben a vad szenvedély s engesztelhetetlen gyűlölet áldozatává lettek.

Ez a szerény emlékezés, halvány méces, amely bevilágít a martirok, vértanuk sirjaiba s áldó sugárt gyújt ott a kegyeletnek és emlékezetnek.

—5.

Selyemtenyésztés Fogarason.

Lapunk mult számában akartuk épen megpendíteni a fenti témát s behatóbban foglalkoztunk is ezzel a kérdéssel; de már megelőzött a községi közgyűlés, amennyiben Szentpáli Gyula főjegyző előterjesztésére elhatározták, hogy: „különösen a szegényebb néposztálynak újabb kereset-forrás biztosítása céljából Fogarason a selyemtenyésztés meghonosítása érdekében a községi faiskola kertben és a papírmalom területén szederfa esemeteket ültetett és a mezei közdülő utakat szederfával befásítja.“

Ez valóban nagyon helyes és üdvös intézkedés lesz, csak nem kell elaludni hagyni.

Ezt a község saját erejéből létesítheti, nagyobb kiadások, állami beavatkozások nem igen szükségesek hozzá, tehát nagyon könnyen kivihethető.

Igaz ugyan, hogy a megyében van már több helyen fűrészgyár, de az még sem foglalkoztatja eléggé a megye népet s ennek az oka egyedül magában az itteni népben rejlik. Például a brázai

kéletes eszméleténél még meg akart gyónni. S e perctől fogva, bár a visszaesés még mindig nem volt kizárva, javulása lépésről-lépésre haladt.

Csak most tűnt fel egész világosan, tisztán a helyzetem. Borzalmas, titkos remények hete után láttam, hogy menthetetlenül elveszttem. A haladék, mit a gonosz véletlen adott, csak arra szolgált, hogy pusztuláson mat arasznyi időre elodázza s kitarja lelkem elrejtett, legaljasabb redőit. Az átkozott pénz kisiklott kezemből. Szerelmem napja hirtelen, egyszerre leáldozott. Anyámnak megmentett élete kioltotta az enyémet.

Határoztam. Vége volt becsületesemnek, vége a szerelemnek: nem marad más választásom a halálnál. . . Hogy a döntő pillanatot még egy kissé elodázzam vagy mert szükségét éreztem annak, hogy eljárásomat igazoljam, — nem tudom — mielőtt a végzetes tettet elkövettem volna, elhatároztam, hogy magyarázatát leírom s bizalmasommá téged, barátomat, választottalak helyette, kedvesem helyett. Aznapi délután hosszú levélben leirtam öngyilkosságom valódi okait s oly hévvel tudtam mentegetni, mintha csak magam előtt akarnám ennek elháríthatlan szükségességét bizonyítani. S nem resteltem bevallani neked istentelen kívánságomat, mely néhány napig tortúra alá vetette lel-

ketem: hogy el ezerettem volna földelni anyámat, hogy örökébe juthassak s így kiválthassam zálogba tett becsületesem, szerethessek újra és ismét szérethessek! . . .

Éppen be akartam fejezni leveletem, mikor anyám szólított. Arra kért, hogy nevében néhány ismerősét látogassam. Engedelmeskedtem. Nyitott leveletem nyugodtan otthagytam az íróasztalon, hiszen a cseléd olvasni nem tudott, anyám meg ágyban fekvő beteg volt.

Meglehetősen későn kerültem haza. Ah, minő hazatérés! . . .

A legnagyobb pontossággal el tudom képzelni, mi történt távollétem alatt. Mint-hogy jobbacskán érezte magát, a szerencsétlen megpróbálkozott, hogy felkeljen s a mellékszobába vánszorogjon. Itt leült az asztal mellé, ahol a levelem hevert. Gépiesen rávetette szemét, aztán elolvasta . . . és megértette . . . ! Hogy felkelt, azt a cselédől tudtam meg. Hogy leveletem elolvasta, arról megvagyok győződve, mert nem találtam azt előbbi helyén . . . Saját szájából, mikor este haldokolva viszontláttam, csak ez egy szót hallottam:

— Gyermekem! Szegény gyermekem!

De minő gyötrelmes aggodalom, minő mélységes, könyfacsaró részvét sugárzott bus tekintetéből!

Nem engedte meg, hogy papot hívjanak. Az orvos vigyázatlanságból származott szerencsétlen véletlenre gondolt, de én . . . én konstatáltam, hogy egy üvegose digitális, mely reggel még egészen tele . . . most üres volt!

Igy, tette hozzá szarkazmussal Servat Félix, akaratom ellenére nyert záradékot a levél, mit neked szántam.

Megmentettem becsületesem, életemet, de . . . elvesztettem anyámat és . . . kedvesemet. Mert nem szerettem többé! . . . Egyik meggyilkolta a másikat! . . .

S most vigasztalj meg, ha képes vagy. . . Ugy-e a fényképen világosan látszik, hogy a halál már megpecsételte anyámat? . . . Nemde, látszik, hogy színleges javulása dacára is ki nem kerülhette volna végét? . . . Ugy-e, nem vagyok gyilkosa? . . . Nem? Ugy-e, nem? . . .

Kezébe fogta a képet s föléje hajolt:

— Nézd, jóságosan mosolyog! Igazat ad szavaimnak!

S valóban, ahogy a lámpa halvány rózsza fénysugára ajkaira tévedt, mintha mosolygott, mintha megbocsájtott volna!

fűrésztelep tulajdonosai mondták, hogy innen nem lehet ellátni a telepet munkásokkal, mert különösen a havasokon való foglalkozástól: fadöntés, csusztatás stb... idegenkedik a fogarasmegyei nép, úgy hogy Máramarosmegyéből kell hozni románokat, oroszokat a havasokba fát vágni, csusztatni stb...

Ha ez az állítás tényleg megfelel a valóságnak, (megfelel, mert hiszen a tulajdonosoknak az mindegy akár máramarosi, akár fogarasmegyei ember, csak ember legyen aki dolgozni akar és tud.) akkor az szomorú állapot, mert ez a helyzet az itteni nép restségét, kényelem szeretetét — és dologtalanságát bizonyítja, ami — természetesen — elszomorító állapot.

Pedig egy ilyen fűrészgyártól pláne az erdőn, ha jól megy az „üzem“ 150—200 ember is nyerhetne foglalkozást, ami nagy szám, mert Fogaraszvármegyében nem csak Brázán van fűrészgyár, hanem Sebesen és más helyeken is.

Jól van tehát, hogy a fűrészgyárak részben foglalkoztatják az itteni népet, de ezek mellett nem értana még, ha más gyárat is létesítenék Fogaraszvármegyében. Ha Szentgotthárdon (körülbelül 2500—3000 lélekszám) óra, dohány, selyem, doboz, kasza stb... gyárakat tudtak létesíteni, akkor Fogaraszvármegyében is lehetne. Pedig hát a fenti gyárak mind egy helyen vannak Szentgotthárdon nem is az egész Vas megyében amelynek a székhelye Szombathely. Szentgotthárd ott abban a megyében nem is megyei székhely, csak kis község még is van vagy hatféle gyára.

Mi pedig nem csak Fogarasnak a megye székhelyének vindikáljuk a gyárakat, hanem az egész megyének, tehát nem mondhatják a többi községek, hogy csak a lokálpatriotizmusz dolgozik bennünk t. i. hogy mindent Fogarasnak akarunk.

Hogy ezeknek a gyáraknak stb. létesítése tényleg a főispán és képviselő részortjába tartozik, azt bizonyítja Vas megye, amelynek egykori főispánja. Reising Ede volt, Szentgotthárdnak pedig nem kisebb a képviselője, mint Széll Kálmán a volt miniszterelnök.

Erre ugyan azt jegyezhetik meg a gonosz nyelvek: könnyű volt Szentgotthárdnak gyárakat létesítenie, mikor miniszterelnök volt a képviselője! Igen ám, csak hogy nem kell eltévesztenünk azt, hogy Fogaraszvármegyének sem valami kis kaliberű ember a képviselője: Mikszáth Kálmán, aki szintén tehetett volna sok mindent, ha akart volna?!... Vagy legalább csak azt láttuk volna az ő részéről, amit a latin mond: „in magnis rebus voluisse sat est!“ vagyis: nagy dolgokban akarni is elég, de éppen az

az ugynevezett akarat hiányzott benne, aminek itt van a látatja!

Most tehát ennek hiányában nekünk kell akarni: a polgárságnak s a selyemtenyésztés mellé (ha tényleg megvalósul?) vigyük ki legalább azt, hogy Fogaras dohány, Sárkány pedig lengyárat kapjon minden biztonnyal! Egyelőre ez is elég!

H. Gy.

Szinészet.

Mikor az első villámfény kigyuladt Fogaras utcáin f. hó 1-én este, akkor érkeztek meg városunkba Thália papjai és papnői, hogy a nonában s neuraszténiában szenvedő társadalmi életet fölrázzák egy kissé.

Meglehetősen közöny, ridegség fogadta őket, midőn a Lauritsch-féle házba behajtottak. Tavaly legalább Sell Péter uram megkínálgatta őket egy kis: „papramorgóval“ „lakrima Krisztivel“ s egy pár parolát nyomott a markukba; de most a pénzügyigazgatóság után sovárgó rideg falak nem igen mondtak „isten hozott“-at, hanem csak az érces, recsegős baritont, no meg a primadonna felsőbb skáláit verték, visszhangozták vissza.

Ebből állott a szives viszontlátás, a művészgárda fogadtatása Fogaras híres városában.

De nem csoda! mert hiszen még mindig akadnak olyan „Szállóság“ atyafiak itten, akik a színészeket „ripacs komédiásoknak“ tekintik s innen ered a közöny, lethargia.

De ne zavarjuk Melpomenét, hadd zokogjon, hadd sirja ki magát, hátha megkönnyebbül!

Elég az hozzá, hogy f. hó 2-án az echós tereben fölállították a színpadot.

Ad vocem terem és színpad!...

Épen most halljuk, hogy a kaszinó magának egy alkalmas házat akar venni Fogarason.

Hát mi ennek nagyon örülünk, ha a kaszinó ki akar repülni a régi fészekből; de ha már vesz házat, hát legyen az csakugyan minden tekintetben alkalmas.

Legyen ott olvasó, játszó, szórakozó és isten tudná, hogy még miféle szoba; de legyen annak nyári kerthelyisége is (kuglizó stb, stb.), hogy az a vendég minden tekintetben jól érezze magát az új kaszinói helyiségben és akkor... akkor... most jön a „verbum régens“ ne feledkezzenek meg a közművelődés, hangverseny, színészet számára is egy jó tágas tórtet építeni, hogy a muzsák: Thália és Melpomene ne szégyenkezzenek itt Fogarason, hanem legyen nekik megfelelő csarnokuk ebben a kis városban!

Több intelligens, uri ember szájából hallottuk ezeket a röpke szavakat:

„Ott van a vármegyeház nagy terme, azt úgy is a megye népe, lakossága építette, üresen áll, miért nem bocsátják azt, mint Csikszeredán is, a színészek rendelkezésére?!“

Az tényleg elég nagy is, karzattal, mellékteremmel ellátva — csakugyan megfelelne a színészetnek s más egyéb kulturális céloknak, hogy falai ne csak a főispán virágait őriznék és telettennék ki ott, hanem lenne az ideiglenesen a muzsák otthona is. De hát ott egyiptomi sötétség uralkodik bezárt ajtókkal.

Ime, ezek azok az eszmék, gondolatok,

amelyek pennánk hegyére kerülnek a kezdődő szini szezon hajnalán s ezeket szárnyra bocsátjuk, s kérjük, hogy figyelmesen olvassák el ezeket és tényleg medítáljanak felette az illető intéző körök s ha valóban jók és beválnak, hát iparkodjanak is azokat tényleg megvalósítani, hogy ne legyenek azok: röpke, szárnyas szavak csupán, hanem reális valóságok!

Ezután a hosszas, de megszívlelendő introdukció, promémium után most már megkezdhetjük riporteri tisztünket az előadásokról.

* * *

F. hó 3-án szerdán este Fehér Károly színtársulata a: „Lysistratá“-val kezdte meg előadásait. Tehát azzal a vig operettel, amellyel tavaly elbúcsúztak tőlünk. Fájdalom! a kiváló színűirő, színész: Deréki Antal rendező hiányával érkezett meg a művész gárda, aki a napokban épen egy szerencsés operáción ment keresztül Budapesten.

Valószínűleg azért kezdték ezzel a műsort, hogy különbséget tudjunk tenni magunknak a tavalyi — és a mostani előadás között. Nem valami teltház fogadta az első előadást, jóformán csak a bérlők voltak. A tavalyi döcögős, itt-ott hamis akkordu előadás helyett, gördülékeny, előadásban ment a görög parodia. Tury Marcsa, Sebestyén Rózi és Kulinyi Karola, a három fő női szerepet játszották. Turi Marcsának a magas hangjai gyönyörűek. Sebestyén elég jó volt gyenge hangjával. Kulinyi nagyon hamisan énekel, hogy lehet reá ilyen nagy szerepet bizni? Kitűnt még Dobos Nándor titkár, pompás humorral eljátszott szerepében, Kovács is megfelelt. Bokody Margit gyönyörű Ámor volt.

Csütörtökön a pesti színházakban is ujdonság, a kitűnő: „Csöppség“ ment, a kedves Bokody Mariskával a főszerepben. Már tavaly megnyerte a közönség teljes rokonszenvét, amit az esti kitűnő játékkal is kiérdemelt, Fehér Károly, az igazgató művészies alakítást produkált. D. Pethő Stefánia a legnagyobb mértékben kiérdemelte már ez első bemutatkozásánál is a tapsot és elismerést. Dobos Nándor kitűnő volt, Kovács is megállta helyét. Pozsonyi Julia régi ismerős, ez estén is igen jól játszott, Horváth és Kulcsárné is. Bakó, az új szerelmes színész semmi képen sem pótolja a Kassára szerződött Zilahit. Bár az nap érkezett, gyakorlott színésztől elvárjuk, hogy így ne lépjen a közönség elé. A darab maga kitűnő, az összjáték gördülékeny volt, így természetesen élvezetes estét töltött a közönség. Pénteken zóna előadásként Smolen Tóni ment a címszerepben Horváth Győzővel, aki ugylátszik kezdő komikus, a darabot ismeri mindenki. Tavaly nagyon vontatott, unalmasan, az idén annál gördülékenyebben ment. A közönség tőle telhetőleg kacagott. Ez csak a harmadik előadás volt, és meg is látszik a nézőtérén, amennyiben kevés a közönség és a színészek sem jöttek még a rondes kerékvágásba. Ebben a zord időben ugylátszik nehezen melegednek bele a színházlátogatásba az emberek.

Szombaton a Leányka, vasárnap a Leszámlás megy, erről már jövő számunkban, amikor — reméljük — úgy az előadás menetéről valamint a közönség növekedéséről kedvezőbb kritikát írhatunk.

Eddig a következők béreltek: Máltás hadnagy, Fridrik Gézáné, Váro tanfelügyelő,

Belle Sándor, Dr. Hámorszky Oszkár, Wildmann Kálmán, Zankóné, Zankó Géza, Hermann János, Surányi Ödön hadnagy, Rohringer Richárd, Fleissig Gyula, Taglicht, Fleissig Lipótné, Keszler Samu hadnagy, Rother Károly tiszthelyettes, Bakay Dezső honvédd hadnagy, Török Bálint, Dr. Rosenberger, ifj. Novák János, Váró Béniné, Wenk Ágostné, Balla Károlyné, Dr. Popescu Tivadar, Dr. Zalai, Dr. Benedek Arthur, Dr. Kelemen Adolf, Thierfeld Dávidné, Fleissig Hermann, Dr. Popescu, Göldner K., Mayer I., Halmy Gyula, Beke István, Ürmösy János, Ságk Károly, Móró István, Csiky Zsigmond, Simon József, Baranyai András, Radu, Sali Andor, Vogel Antal, Jancsó Sándor, Hirschhorn Salamon, Herschdörfer Izidor, Béler Jenő, Borsai Aladár, Horváth Kálmán, Hirschhorn Ábrahám, Krausz Mór, Ürmösy János, Ságk Károly. Reméljük folytatása következik.

H. Gy.

— **Felszólítás.** Hirrovatunk eljére ezután egy kis tájékoztató naptárt szeretnénk tenni, melyben a hónapoként s naponként előforduló fontosabb momentumok u. m.: városi, megyei közgyűlések, multságok stb. már jóelőre jelezve legyenek; ugyan azért tisztelettel kérjük az összes hivatalok főnökeit, kaszinók s egyéb társulatok fejeit, elnökeit, hogy a szükséges adatokat a naptár összeállítására beküldeni sziveskedjenek.

Kéri kiváló tisztelettel:

A szerkesztő.

H I R E K.

Kálmán Farkas meghalt.

Halmy Gyula tanárt és nejét súlyos csapás érte, amennyiben apósa; illetve felesége atyja: Kálmán Farkas gyomai ev. ref. lelkész 68 éves korában Gyomán meghalt. Temetése október hó 4-én nagy gyászompával és óriási részvét mellett ment végbe Gyomán. De nem csak a fenti családe ám a gyász egyedül, hanem a magyar zenének, az ev. ref. egyháznak is nagy gyásza van, mert az elhunyt kiváló művelője volt a régi ref. egyházi énekeknek, úgy hogy nála jobban az egyházi zenét a jelenkorban senki sem értette. A magyar tudományos akadémia megis bizta a régi egyházi irodalom megírásával, kidolgozásával s e nagy munkát kiváló sikerrel oldotta meg. Évekkel ezelőtt pedig Fejes István költővel együtt hozzá fogott az ev. ref. zsoltárok renoválásához, s az új zsoltárok között tőle 6 szép dallam van Lévay József, Fejes István, Szász Károly és Baksay Sándor örökbecsű költeményeire írva.

Az egyházi irodalom és zenén kívül nagyban kultiválta a magyar zenét is. Ő volt az, aki a Népszínház igazga-

tóságával a magyar zene hanyatlása miatt folyton hadilábon állott. S épen úgy, mint Arany János a magyar nemzeti versríthmusban, a hangsúlyos verselésben a khoriambus, lengedező lábat állapította meg domináló versmértékként, úgy Kálmán Farkas is a magyar zenében nagy sikerrel a khoriambus verslábát vitatta, hogy a magyar zenében is az dominál s ezt nagyszerűen kimutatta Palotásy (Pecsenyánszky) János nagy rhapszodiáin, ábrándjain és Dankó Pista örökbecsű, szép magyar dalain. Kálmán Farkas ezeken kívül remekül játszott hegedűn, de értett mindenféle hangszerhez, az „orcseszter zenéhez“ is. Nagyon sok magyar dal szerzője, irt egy milleniumi himnuszt is. Thaly Kálmánnal együtt művelték a kurucdal költészetet. Lányi Ernő, a kiváló zene-költő jegyezte meg hegedűjátéka közben: „Farkas bácsi, ha hét húr volna is a hegedűn még azon is tudna játszani, de mivel nincs, ő érzi, tudja, hallja s magában kiegészíti az akkordokat!“ E mellett természetes, egyszerű, és humoru ember volt, a hízélgést nem szerette, ha köszöntötték „jóreggelt-jónapottal, azt felelte rá: ha jó hát edd meg!“

Nem volt előtte más megszólítás mint: „öcsém, bátyám!“ A fiatalabb embereket: öcsémnek, az öregebbeket pedig: bátyámnak titulálta, akármilyen rangban volt. Nagy ismeretsége volt az országban minden felé a tudós világban és a magas körökben. A ref. egyház: Szenci Molnár Albertjét, a magyar zene pedig egyik kiváló művelőjét gyászolja benne. Irodalmi működése megvan örökítve a Pallas Lexikonban, Baráth Ferenc: „Verstan, Eszthetikájában“; továbbá: Dr. Erdélyi Pál: „A XVI század egyházi zenéje“ c. művében nagyon sokat ír Kálmán Farkasról és az ő híres könyvtáráról. A fővárosi lapok bizonyára terjedelmesen fognak megemlékezni haláláról. Kálmán Farkas lapunknak is kiváló munkatársa volt. Elhunytát özvegye, anyósa, 4 férjes leánya vejeivel, 18 unokájával, menyasszony leánya vőlegényével, három fia, és a nagykiterjedésű rokonság gyászolja.

— **Fejedelmi vendég.** A helybeli szent Ferencrendi Zárdának mult hó 29-én Fenséges vendége volt Prinz Max szászországi volt trónörökös személyében, ki lemondván a koronáról öccse, a mostani szász király javára, az egyházi pályára lépett. Jelenleg a freiburgi püspöki lyceumban, mint theologiai tanár működik. Bámulatos az az egyszerűség és alázatosság, mely a királyi vérből származott Princet jellemzi. Incognitóját elpalástolni nem tudta, mert kísértője megsugta, hogy királyi herceg vendége van a zárdának, ki a görög katolikus lyurgia tanulmányozása végett tesz nagyobb körutat, nemcsak Magyarországon, de Romániában is. Városunkban érseki helynök ftdő. Macaveiu Jakabbal, távolléte miatt nem

találkozhatván, némi tájékozást a lyurgia terén ftdő Chisereanu Demeter lelkészttől nyert. A g. kath. templomban délután vespertót hallgatott és a 1/5 óras vonattal Balázsfalvára utazott.

— **Áthelyezés.** Már jól benne voltak a zizifuszi, nehéz munkában a helybeli áll. főgimnázium tanárai, midőn még a mult hó 29-én este jött a távirat, hogy dr. Resch Aurél áll. főgimn. r. tanár Szegedre, onnan pedig ide: Balázsy Ciril lett áthelyezve a klasszika-filologiai tanszakra. Dr. Resch Aurél fiatal tanár sokkal jobban ismeretes a fogarasi társadalom előtt, hogy sem őt méltatnunk, vagy dicsérnünk kellene, mert magaviselete, tettei dicsérik őt. De még sem hallgathatjuk el, hogy benne a fogarasi áll. főgimnázium kitünő tanerőt veszít el, a tanártestület pedig egy őszinté, igaz, jó barátot. Ezzel az áthelyezéssel Resch dr.-nak régi vágya valósult. Kivánjuk neki, hogy jól érezze magát az új helyen, az új tanárt pedig hozza isten körünkbe.

— **A villamos lámpák kigyulása.** A villamos lámpákat f. hó 1-én este 6 órakor meggyújtották, mint azt mult számunkban jeleztük is. Estefelé 5 és 6 óra között rengeteg kíváncsi nép szállotta meg a Ferenc József-teret s a sötétben csak úgy gyurták, lökdösték egymást jobbra balra. Ezer meg ezer szem tapadt a villamos körtékre s már 6 óra felé szivepedve várták a nagy illuminációt. Tényleg, mikor a lutheránus szász templom órája elütötte a várva-várt hat órát rögtön kigyulladtak a nagy ivlámák s az összes lángok Fogaras utcáin. Az intenzív fény üdvözlésére Rusz János zenekara rázendítette a Rákócy indulót s játszott még egy pár szép nótát s az ünnepies aktus véget ért. A kíváncsi közönség pedig vigan, csevegve járt-kelt az utcákon a késő estéli órákig. Mint mindenben, úgy ebben is lapunk van érdeme. Ha lapozgatjuk a „Fogaras és Vidéke“ első évfolyamát, találni fogunk a villamos világitásra vonatkozólag először egy hirt lapunk szerkesztője: Halmy tollából. Ezután szakszerűleg irtak róla időrendben: Dr. Lesmann Henrik, Gyulai Sándor nagyrőcei felsőbb keresk. isk. igazgató és Dr. Kaufmann György tanár. Különösen a két utóbbi volt az, aki elkeseredéssel küzdött, harcolt mindenféle ellenindítvány ellen. A már megvalósult villamos világitásban oroszlanrész jut Gyulai Sándorra, akinek köszönhetik a tisztviselők itt Fogarason a legutóbbi lakbér emelést is. Ne legyünk háládatlanok, hanem méltányoljuk az érdemeket így az övét is. Üdvözljük őt a messze távolban s kérjük, hogy valamikor — ha ideje engedi — nézze meg az ő posztumusz gyermekét: a villamos világitást Fogarason!

— **Körorvosok államosítása.** A belügyminiszter sürgős megkeresést intézett az összes törvényhatóságokhoz, mely szerint 10 nap alatt terjesszék föl a megyében működő körorvosok neveit és működési körét, továbbá fizetésük és uti általányuk összegét. Az azért vált szükségessé, mert sürgős és komoly tanácskozások folynak a körorvosok államosítása ügyében.

— **Távozó üzletvezető.** Izsák Ármin, a Thierfeld Dávid cég üzletvezetője s kilenc éven át a könyvkereskedés lelke f. hó 1-ével elhagyta állását s egyuttal Fogarast is, mert önállósítani akarván magát — egy társával együtt — üzletet nyit: Bonyhán Kisküküllő megyében. — Mint halljuk — az az üzlet, melyet Izsák át vesz már régi,

nagyon keresett, népszerű s így az ő ügyességével párosulva még nagyobb jövőnek néz elébe, mint eddig. Kívánjuk neki, hogy új otthonában szerencse kísérje, amelyet Izsák Ármin mint törekvő fiatal ember határozottan megérdemel.

— **Színházi hírek.** Közönségünk figyelmét előre is felhívjuk a hétfői előadásra. Ez estén ugyanis Jerichó falai, a kiváló új színmű kerül jól összerakott előadásra. A Vasgyáros-sal egyenlő remek darab vidéki előadása eddigelé a legnagyobb ritkaság és így minden tekintetben megérdemli a legnagyobb mérvű látogatást.

F. hó 6-án délelőtt érkezett meg a társulathoz Cseh Iván a királyszínház tagja, aki a Bolygó görögben kedden f. hó 9-én fog fellépni. A kitűnő művész e fellépésére előre is felhívjuk a n. é. közönség figyelmét.

— **Villamos világítás.** Örömmel látjuk, hogy a villamos lámpák már szorják fény-sugaraikat városunknak eddig sötét tereire és utcáira. Most még lázas munkában vannak vállalkozóink; mi is időt kívánunk hagyni, hogy munkájuk előbbre haladjon s épen ezért egyelőre csak annyit jegyzünk meg, hogy az eddig látottak a világításhoz fűzött reményeinknek megfelelnek. A kérdést majd jövő számainkban fogjuk részletesebben tárgyalni.

— **Az Olt-utca panasza.** Az Olt-utca lakosai — mint halljuk kérvényt adtak be a Hefaisztoszok kéménye ellen, amelynek a korma az Olt-utca udvarait ujnira lepi be s töle az udvarra semmiféle ruhaneműt nem lehet kitenni szárítani, s ezen kívül a tüdőre is kártékonyan hat, — hogy a kéményt emeltesék felebb. Körülbelül ezek azok az okok, melyekkel a kérvényt ellátták a fenti lakosok. Most már ezután csak ugyan kíváncsiak vagyunk arra, hogy vajjon hogyan fogják ezt a panaszt elintézni a hatóságnál. Talán sehogy, marad minden a régi „standban.“

— **Figyelmeztetés.** Reusoron és Dridifen nagy differitisz, Ludisoron pedig tifusz járvány uralkodik. Ezuton figyelmeztetjük a n. é. közönséget, hogy a fenti helyeken lakó emberekkel ne igen érintkezzék s onnan tejet, vagy bármiféle ételműt ne vegyen addig míg már a járvány tart.

— **Véget ért idill.** A tavasz, a nyár a szerelem időszaka, hanem ősszel — hervad már ligetünk, s diszei hullanak, tarlott bokrai közt sárga levél zörög, ilyenkor a pásztororáknak is vége szokott lenni, mert hideg van! De hát olyan nehezen tudja azt megszokni olyan ember, akinek nagyon kellemesen tellett a nyara, mint Sebessy Istvának. Örömteli nyarat élvezett, mert kellemes családi otthont nyert Párai Miklós dezsáni fészkében. A napszámos elment a nyár idejére Romániába, de itthon hagyta piros, pozsgás, tüzről pattant szép feleségét az észbontó Dórá (elég uras név!) keressen az itt annyit, amennyit tud. Hanem az asszony munka helyett egyéb szórakozások után nézett és ebben éppen Sebessy István kiszolgált huszárörmeester volt a partnere. Egész háziasan, családiasan berendezkedtek és de-hogy gondoltak arra, hogy ezt a boldog, szép idillt egyszer csak megfogja zavarni egy harmadik — a férj! Pedig ez is bekövetkezett. És pedig váratlanul. Tegnap este 9 óra után — mikor javába turbékolta, beállított a házba Romániából Parai Miklós, nem is sejtve, milyen kedves idillt fog ő megzavarni. Mikor a férj megzörgette az ablakot örömmel ittasan, szenvedélyesen, hogy láthatja szép feleségét, természetesen olyan zavar lett a szobában, hogy azt sem tudták,

hova kapjanak, mit csináljanak. Nem volt mit tenni, be engedték a férjét, aki azonban rosszat sejtett és midőn meglátta az ablakon kiugró legényt fájdalomában, csalódott helyzetében olyan nagyot talált ütni Dórájára, hogy az eszméletlenül terült el a földön. A lovagias szerető, illa berek, nád a kerek elillant, Paroriu pedig feleségét élesztette csókokkal, vízzel, mindennel megbánván brutalitását. Mint halljuk újra csak össze szoktak s megbékéltek az idill után is. Hja! ilyen a paraszt romantika! . . .

— **A szőlő gyógyító hatása.** A különböző gyümölcs fajok közül alig akad egy is, amelynek olyan gyógyító hatása lenne, miut a szőlőnek, Nagy cukortartalma mellett, amely tápláló erejénél fogva nagy értéket képvisel, különösen a benne előforduló sók hatnak nagyon a szervezetre. Az emésztés folyamata alatt ugyanis a szervezett nagyon sok só anyagot használ fel, amelyeket szőlővel nagyon könnyen lehet pótolni. Az orvosok éppen ezért nagyon gyakran ugynevezett szőlőkurát rendelnek el. Ez abban áll, hogy a betegnek több héten át nagymennyiségű szőlőt kell el fogyasztania. A kura ideje alatt azonban zsiros és lisztes ételeket nem szabad enni, mert ezek élvezete befolyásolná a kura hatását. Az emésztési szervek ideges, zavarainál, vérszegénységénél és sápkornál nagyon szép sikerrel lehet elérni a szőlő kurával. A szőlő ugyanis a sóanyagokon kívül még: káliumot, foszfort, nátriumot és meszet is tartalmaz, amely anyagok a szervezetre nagyon jó hatással vannak.

TANÜGY.

Meghívó.

A Fogarasmegyei Hivatalos Tanítóegyesület alsó-járasköre idei őszi gyűlését folyó évi október hó 20-án, Oláhujfaluban, az általi elemi iskolában fogja megtartani, melyre a kör tagjait és a tanügy barátait tisztelettel meghívjuk.

Fogaras, 1906. szeptember hó 29-én.

Szentgyörgyi József, Fodák János,
köri elnök. köri jegyző.

Tárgysorozat.

1. Gyakorlati tanítást tart a számtanból a II. osztályban Fekete Gyula ottani állami isk. tanító.
  2. A gyűlés megnyitása.
  3. A tanítás megbeszélése.
  4. A „Magyar Gazdaszövetség“ működésének a néptanítók által való támogatásáról“ vitatott terjeszt elő Szentgyörgyi József.
  5. Pedagógiai tárgy felolvasást tart Gábor Dániel.
  6. Egészségügyi bizottsági jelentés.
  7. Indítványok.
  8. Az 1907. évi tavaszi gyűlés helyének és idejének megállapítása.
- Jegyzet. Hogy az alsóárpási állomáson kellő számú kocsi álljon rendelkezésre, a vonaton érkező tagok legkésőbb október 16-ig levelező-lapon jelentkezzenek oláhujfalusi kartársunknál. Olesó közebről goudoskodva lesz, ha a köri elnökkel október 16-ig jelentkeznek a résztveenni kívánók.

Meghívó.

A „Fogarasmegyei Hivatalos Tanítóegyesület“ ez évi rendes közgyűlését Fogarason, a vármegyeház nagy üléstermében f. évi november hó 3-án tartja meg, melyre az egyesület tagjait és a tanügy iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghívjuk.

Fogaras, 1906. szeptember hó 29-én.

Gábor Dániel, Szentgyörgyi József,
elnökhelyettes. titkár.

Tárgysorozat.

1. Gyakorlati tanítást tart a számtanból a népiskola I. osztályában Rákosi Ferenc ev. ref. isk. tanító.
2. A közgyűlés megnyitása.
3. Titkári jelentés.
4. Az egészségügy köréből előadást tart Dr. Hámoszky Oszkár járási orvos.
5. „Alapvető munkálatok a gyermeklélek műveléséhez.“ Értekezés, előadja Roider Béla áll. főgimnáziumi tanár.
6. „A Magyar Gazdaszövetség“ működésének a néptanítók által való támogatásáról“ című tétel megvitatása.
7. A pályamunkák bírálatáról szóló jelentés, a jutalmazásra ajánlott mű felolvasása.
8. Bizottsági jelentések:
  - a) a megtartott gyakorlati tanításról.
  - b) a pénztár állapotáról.
  - c) a könyvtárról.
9. Tagsági díjak beszédese.
10. Indítványok.
11. Választás a megüresedett állásokra.
12. A jövő közgyűlés helyének megállapítása; a közgyűlés bezárása.

Jegyzet. 1. A gyakorlati tanítás 1/2 órákor az ev. ref. fiúiskolában lesz. 2. Választandók: elnök, titkár, pénztáros és két választmányi tag. 3. A közgyűlést közönségek követi, melyre október hó 30-ig Szentgyörgyi József titkárnál lehet jelentkezni. Egy teríték ára 2 kor. 40 fill.

Nyilttér. *)

Búcsuszó.

Mindazon kedves barátainak, jó ismerőseimnek, akiktől az idő rövidsége miatt el nem búcsúzhattam, továbbá a mélyen tisztelt közönségnek, akikkel 9 évi itt időzésem alatt érintkezésben voltam, most, hogy önállósítom magamat és emiatt távozom — ez uton mondok Istenhozzádot, kérve, hogy szives, jó emlékekben tartsanak meg.

Tisztelettel:

Fogaras, 1906. okt. 7-én.

Izsák Ármin.

a „Thierfeld Dávid-cég“
volt üzletvezetője.

*) E rovat alatt megjelent közleményért nem vállal felelősséget a Szerk.

Szerkesztői üzenetek.

Nevelten levelekre és cikkekre nem válaszolunk.

S. J. Fogaras. A küldött hirt megkaptuk, köszönjük s kérünk ezután is. Üdvözlöt!

Sz. J. Alsóporumbák. Nem történik azon a vidéken semmi, már megrozdásodik a penna? Kérjük b. munkálkodását. Üdv.

C. L. Zernest. Mit jelent a hosszú hallgatás, nem történik ott valami „policáj widrig“ eset? . . . Tárcá, belsőcikk nem akad az asztal fiókban? Üdv!

V. S. Miskolc. Szives engedelmevel fel használtuk. Üdvözlöt.

V-né J. L. Miskolc. A hoszu hallgatást nem tudjuk mire magyarázni. Nem akadna a gazdag asztalról egy kis „morzsa“ a: „fogarasi hírkürtnek,“ vagy ha tetszik: „Lloydnek“? . . .

G. S. Helyben. Türelem! Hiteles forrásból értesültünk, hogy: „az ischli látogatás előtt igen jól állott a dolog!“ Ezek Kossuth Ferenc szavai. Reméljük a legjobbat.

Október 6. Ez nem elégia. Az igazi elégia akkor keletkezik, ha már a bánat jól kitombolta magát mint a természetben a vihar. A lélek keserősége leszűrődik az ész szitáján s bizonyos csöndes rekviescencia, resignáció vonul végig a lélek és a szív világán. Egyszóval az ember a csapást sztoikus nyugalommal veszi. Igaza van a versnek:

S ha mint nap, a kéj visszatér
Fájdalmon győztesen,

Megtörnek majd sugárai
A mult könnyüiben.

S előragyog szeliden a
Kiszenvedt búk felett
— Miként szivárvány szinei —
A hű emlékezet.

Nemközölhetők: „Halottak napján.“
„A kis leány baja.“ „Ősszel.“ „Lombhullás.“
„Perdita ciklus.“

Kritikán aluliak: „Ne bántsi!“ . . .
„A busuló bokor!“ . . . „Hazámhoz.“ „Min-
denszentek estéjén.“ stb. stb. . .

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THIERFELD DÁVID.

Weiner Mátyás

divatáruháza

Budapest, VI., Andrassy-ut 3.

1906. évi őszi- és téli idény újdonságai
magyar, francia és angol-divatkelmékből
a legnagyobb választékban immár meg-
érkeztek s azok megtekintésére van
szerencsém a nagyjérdemű közönséget
ezennel tisztelettel meghívni.

Mosókelmék 18 k.-tól 65 k.-ig.

Gyapjuszövetek 38 k.-tól 2.25 frt.-ig.

M. gyártm. vízfoltmentes posztók.

Magy. gyártm. angol izlésben tar-
tott kockás és osikos kelmék.

Magy. gyártm. mosószövetek stb. Nagy
mintagyűjteményemet, mely a legújabb
őszi- és téli szövetek nagy választékát
tartalmazza, vidékre kívánatra ingyen
és bérmentve küldöm. 20 kor. feletti
megrendeléseket bérmentve küldök.

Zongora- = = hangolást

és javítást elvállal

a színházi karmester: **Baranyai Mihály**
Honvéd-utca, B o d o r szabónál.

Partoljuk a hazai ipart.

Honi ipar!

Van szerencsém a n. é.
közönség b. tudomására hozni,
hogy kizárólag honi gyárt-
mányu őszi és téli kalapokból
ugy férfi — különösen isko-
lás gyermekek részére —

nagy raktárt

rendeztem be, Vár-tér, 18. sz.
alatti lakásomon.

A vidéki közönséget ugy
lakásomon, mint a szokásos
és rendes vásárokon a legjutá-
nyosabb áron szolgálom ki.

Kiváló tisztelettel

Frank Ferenc,
kalapos-mester.

— EGY —
**butorozott
szoba** —

kerestetik.

Bővebb felvilágosítást e lap
kiadóhivatalában.

Egy fényező
vasalógép
eladó.

Bővebb értekezés: Timár-utca 14. sz.

Hirdetéseket
o o o jutányos
árakon o o o o

felvesz

A „FOGARAS ÉS VIDÉKE“
kiadóhivatala.

Mindennemű
fényképészeti cikkek
legjutányosabb áron
— kaphatók: —

Thierfeld Dávid
könyvtárcserkedésében,
FOGARASON.

A Magyar Általános Hitelbank brassói fiókja

alaptőke: 44.000.000. tartalékalap: 20.500.000

elvállalja mindennemű tőzsdéi mű-
veletek keresztülvitelét, váltók és szelvények bevételezését,
értékpapírok őrzését; előlegeket nyújt értékpapírokra, kiállít
hitelleveleket és csekket a bel- és külföld összes piacaira
és elfogad betéteket kamatoztatásra.

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér megye.

<p>100 KAT. HOLD.</p> <p>A legszebb gyümölcsfák.</p> <p>80.000 gyümölcsfa oltvány 1 millió gyümölcsfa-alany. 1 millió élőkertés csemete. Setatérfaék • Diszoserjek • Rózsák Bogyogyümölcsök stb</p>	<p>Kiválóan szőlőoltványok.</p> <p>2 1/2 millió szőlőoltvány. Európai és amerikai sima és gyökerező szőlővesszők stb. Arjegyzék és művelési utasítás ingyen</p>
---	---

EGYESÜLT FA- és SZŐLŐOLTVÁNYISKOLÁK FISCHER ÉS TÁRSA, és AMBRÓSI M.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy varrodánkban mindenféle

női ruha- és fehérneműket

csinosan és szolid kivitelben a legjutányosabb árak mellett készítünk el.

Tisztelettel:

Theil Malvin és Gizella
Kalapos-utca, 21.

4-10

Egy csinosan berendezett butorozott

szoba

kiadó.

Bővebb felvilágosítás e lap kiadóhivatalában.

T. C.

Van szerencsénk ezennel tudatni, hogy a brassói piacon, egyik üzleti helyiségünkben a legujabb módszer szerint, motor-üzemre

Kávésző nagy-pörköldét

rendeztünk be.

Miután utóbbi időben a pörkölt kávé fogyasztása erdélyben is emelkedett és a tisztelt közönség a pörkölt kávé fogyasztásával járó takarékoságot és kellemeséget elismerte, ezen új üzletággal való foglalkozásra határoztuk el magunkat. Nagy bevásárlások, a legjelesebb fajták kiválasztásával és a leggondosabb eljárás a pörkölésnél azon helyzetbe juttattak, hogy mindenkor versenyképesek lehetünk, miért is nagybecsű pártfogását és próbarendelményét kérjük. Immár azon helyzetben vagyunk, naponta frissen pörkölt kávé kifogástalan minőségben a legkülönbözőbb fajtákban és mérsékelt árak mellett kiszolgálni.

Árjegyzékkel és mintával szívesen szolgálunk és kívánatra bérmentve megküldjük.

Kiváló tisztelettel

HESSHAIMER J. L. és A.

fűszer és gyarmatáru-kereskedés

„A fehér országhoz” Brassóban.

Alapított 1843.

6-6

THIERFELD DÁVID könyv-, papir- és írószerszerekkereskedése
FOGARAS.

Ajánlja — iskolai könyvekkel, papir-, író-, rajz- és festőszerekkel — ujonnan berendezett

nagy raktárát.

Iskolai taskák és könyvszíjak nagy választékban.

Jutányos árak! Szolid kiszolgálás!

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement-Gyár

BRASSÓBAN.

Fogarason kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedéseiben.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogarason.